

Mihael Giba

O konceptu umjetničke intervencije u Dispozitivu

U skladu s konceptom djelovanja časopisa *Dispozitiv* kao platforme za organizaciju i razmjenu sadržaja i znanja o suvremenoj umjetnosti, omogućujući protok ideja, kritiku i analizu, tematski blok *Rad umjetnika* zamišljen je kao prostor u kojem se umjetnička praksa ne predstavlja kao ilustracija teorijskih uvida, već je ravnopravan i autonoman sudionik. Blok funkcionira kao svojevrsna intervencija unutar publikacije. Umjetnički rad ili format publiciran u časopisu mijenja njegov ritam, otvara neočekivane vizualne i konceptualne prijelaze i time proširuje polje čitanja. Časopis je osnovan na inicijativu djelatnika – umjetnika pri jedinoj umjetničkoj sastavnici Sveučilišta u Rijeci, te se činilo prirodnim u časopis uvesti blok namijenjen isključivo umjetnicima, i to kao prostor za intervenciju unutar publikacije ili za predstavljanje vlastitih radova. Umjetničko stvaralaštvo time se u časopisu pozicionira kao sastavni i strukturni element publikacije.

Za prvi broj časopisa, posvećen temi umjetnosti u doba tehnocena, pozvao sam umjetnika Tomu Savić-Gecana, čiji je opus iznimno blizak temeljnim pitanjima koja ovo izdanje otvara. Savić-Gecanovi radovi, često oslonjeni na nevidljive mehanizme digitalnih sustava, proceduralnost, algoritamske procese i medijsku infrastrukturu, odavno su ukorijenjeni u području gdje se tehnologija ne promatra samo kao alat,

nego kao struktura moći, regulacije, komunikacije i percepcije. Dakle, kao ono što teorija opisuje pod pojmom dispozitiva. Njegovi radovi istražuju načine na koje tehnologija, institucionalni sustavi i medijske infrastrukture utječu na percepciju, odluke i ponašanje publike te ulaze u korelaciju s razumijevanjem dispozitiva kao mreže odnosa između znanja, moći i tehnoloških aparata – iste one mreže koju časopis *Dispozitiv* nastoji mapirati.

Za prvi broj časopisa Savić-Gecan je odabrao šest ranije izvedenih radova, ovdje okupljenih u cjelinu naslovljenu *Bez naziva*, po kojoj je i cijeli blok dobio ime *Bez naziva*. Premještanjem radova u prostor časopisa, umjetnik uspostavlja novu kompoziciju odnosa među njima, ali i prema tematskom okviru časopisa. Savić-Gecanova prisutnost u ovom broju ima dvostruki doprinos, u kontekstu govora o temi tehnocena i kao *Rad umjetnika*. Početna gesta, ali i putokaz za buduća izdanja, kao prostor susreta umjetničkog promišljanja, tehnoloških fenomena i društvenog okvira koji nas oblikuje.

Odabir prezentiranih recentnih radova Tome Savić-Gecana otvara mogućnost da se čitav broj čita ne samo kao niz znanstvenih i stručnih tekstova te analitičkih pogleda, već i kao strukturiran, slojevit dispozitiv u kojem umjetnost postaje i sadržaj i metodologija, i teorija i praksa, i pitanje i odgovor.